



FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO i ADMINISTRACIO : Carrer de Metz. 48

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

MANS NETES

La desfeta dels alemanys i el retorn de França al seu tradicional sentit de llibertat, i de respecte a la personalitat humana, ha tingut immediatament per nosaltres una repercussió extraordinària. Podem parlar, discutir, posar-nos d'acord i fins organitzar-nos en relació a un canvi molt proper a la nostra terra. Això s'ha traduït immediatament en aplegar-se tots els nostres, guiat per les ideologies característiques, en una gran varietat de fraccions, que malgrat esser masses, potser tenen totes una mateixa finalitat: Acabar amb el règim vergonyós que tirantitza i desvirtua les diferents terres ibèriques.

El problema immediat que s'ens presenta a solució es el de si han de reviure o persistir els antics partits polítics, o quan menys els que integren el front antifranquista durant la passada guerra d'Espanya; o bé si modificades les maneres de pensar pel curs de l'experiència i dels canvis soferts en la ideologia i en la vida del món, cal crear-ne de nous. I encara s'hi podria afegir el d'aplegar en una sola organització, tots els homes moguts per l'ideal de fer caure el règim indigne i opressiu.

Si els vells partits polítics tenen en favor d'ells l'haver portat entre tots la República i han donat l'Estatut a Catalunya i tenen també en contra no haver sabut establir la vida del país, no haver previngut i ofegat a temps la revolució militar del 1936 i l'haver perdut la guerra. Ens poden dir, amb més o menys gràcia retòrica, que allò era un episodi, i que la guerra continua i continuarà; però la veritat es que el 1939 la vam perdre i no cal cercar-ne més proves que la dels milers i milers que per convicció i pel perill que es corria, ens vegegrem obligats a passar la frontera.

Per la creació dels nous partits, la primera cosa a pensar es que si bé el projecte pot ésser viable entre els refugiats polítics d'Europa i d'Amèrica, no es possible que aquells partits tinguin una força i una realitat sense comptar amb la manera actual de viure i de pensar de la massa de la població de la península. La Patria, com s'ha repetit tantes vegades, esmentant la frase de Danton, un no se l'emporta a la sola de les sabates. La Patria es allà on es la terra, on viuen una quantitat d'homes lligats per un ideal d'unitat, per una llengua, una cultura, una economia. I això no es pas a l'exili, sino allà d'on varem sortir. La reacció d'aquels pobles davant dels problemes actuals, les seves necessitats i desigs seran les bases de la nova política que haurà tot i mantenint íntegrament la personalitat nacional, d'incorporar-se, de grat o per força, a els corrents mundials. Els nous partits es constituïran, al meu entendre, una volta ens reintegrem a la terra nadiua, si es que ja no els trobem formats donant-nos sorpreses extraordinàries.

El fer en bloc una unitat, un front únic, sembla a primera vista la cosa més viable, sobre tot per els exiliats polítics. La paraula unitat, té una força màgica incontestable sobre les multituds. Hi ha qui en sentir el mot meravellós, ja no pensa en res i tancant els ulls com el brau quan embesteix, es llença contra l'obstacle que s'oposa al seu camí sense mesurar per endavant si té o no teprou forces per vencer i desfer-lo. D'altres n'hi ha que en presentar-los una lleugera objecció o un petit dubte al concepte d'unió s'en ofenen i us miren com un malcontent que no mes tracta de posar destorb a l'obra de tots els altres. Però cal fer una pregunta: —Unitat? D'acord. Però amb qui?

Perque hi ha gent amb les quals un mai pot unir-se dignament car deixant de banda moltes coses, es corre el perill d'ésser apunyalat per l'esquena. I si la unitat es fa amb la reserva mental d'aprofitar els elements tèrbols per mentres calgui i després desfer-se d'ells i aniquilar-los, el tracte inicial es ressent d'una manca absoluta d'ètica i avui, per consciència de dignitat humana i per experiència de les dures lliçons rebudes en els anys de República i d'exili, no es pot admetre cap política sino té per base una moral absoluta i transparent.

I ara, això porta al punt inicial, al títol del present article. Mans netes, que també vol dir consciència neta i actuació clara com la llum. Referint-se al cas concret dels exiliats polítics que ara s'agrupen, direm que no es possible la unió ni la organització en partits si es deixa entrar, del cim a la base, homes que no presentin les qualitats que es demanen. No es poden admetre, entre altres, als procedents de partits que hagin lluitat contra les nostres conviccions i les institucions que teniem. No podem voler al costat ni al davant, ni com a seguidors els peneditis, perque aquets poden recaure en els antics pecats; pels peneditis es pot ésser generos: que s'entornin a casa a fer penitència, a purgar els mancaments i a meditar sobre la ineslabilitat de les coses humanes. Pels que diran que foren forçats a prendre una determinada actitud, s'els posara de banda i ni s'els admtra fins saber l'obra nova consolidada i encara solmesos a tota mena de garanties i seguretats. Tampoc poden formar en les noves rengleres els qui colaboraren amb feixistes de qualssevol mena, els de la trampa i estraperlo els qui lucraren a costa dels seus germans d'exili afamant-los i veiant-los. En resum: tots aquells que no tenen netes ni les mans ni la consciència.

Quan arriben hores com les presents, l'actuació política té una transcendència enorme i la responsabilitat dels qui menen el joc es absoluta. JUGAR FORT PERO JUGAR NET. Cal fer foc nou pero fer-lo amb mans immaculades. Nosaltres forem les primeres víctimes d'aquesta espantosa tragedia que ha desagnat Europa, l'ha empobrit i l'ha feta marxar enrera. Ara que comença a albirar-se la resplendor d'un món més just, no volguem que havent estat els primers caiguts, fossim també els darrers.

L'ENDEMA DE LA PAU

III

LA NACIONALITZACIO DE LES BANQUES

Cal afrontar els problemes cial, que tingui com a finalitat augmentar el nivell de vida del treballador i aconseguir una mes justa distribució de la nostra riquesa nacional, li cal comptar amb els elements necessaris per a fer-ho, per evitar que les lleis no restin lletra morta.

El negoci de la Banca en si mateix, es un veritable servei public, doncs el facilitar moneda corrent contra papers a terme; guardar les disponibilitats dels que posseeixen; facilitar crèdits contra garanties, etc., son operacions que hom cerca sempre a realitzar-les a establiments de confiança, i ningú en pot mereixer mes que l'Estat, veritable àrbitre de les riqueses de tots.

Les Banques cal nacionalitzar-les, perque es la condició indispensable per a sanear el comerç i l'industria, suprimint la possibilitat de que en nom d'uns interessos privats, ningú pugui tenir l'avinentesa de disposar de masses de manobra tan importants que puguin contrarrestar o paralytzar l'acció governamental.

Dins una democràcia, el bé comu es per damunt de tot. Ara bé; si l'Estat es disposa a remoure tot el país, per orientar una nova política social, (Vegu els nostres articles precedents).

Per a poder establir un pla de redressament i de desenvolupament economic, ens caldrà abans, saber amb quins mitjans comptem.

Ens caldrà fer un inventari seriós del Tresor Public, conèixer el mes exactament possible quines son les possibilitats d'estalvi del País i en conjunt, quines son les garanties que podem oferir per demanar els crèdits que ens calguin.

Ara bé; si l'Estat es disposa a remoure tot el país, per orientar una nova política social, (Vegu els nostres articles precedents).

Per a poder establir un pla de redressament i de desenvolupament economic, ens caldrà abans, saber amb quins mitjans comptem.

Ens caldrà fer un inventari seriós del Tresor Public, conèixer el mes exactament possible quines son les possibilitats d'estalvi del País i en conjunt, quines son les garanties que podem oferir per demanar els crèdits que ens calguin.

Ara bé; si l'Estat es disposa a remoure tot el país, per orientar una nova política social, (Vegu els nostres articles precedents).

Per a poder establir un pla de redressament i de desenvolupament economic, ens caldrà abans, saber amb quins mitjans comptem.

Ens caldrà fer un inventari seriós del Tresor Public, conèixer el mes exactament possible quines son les possibilitats d'estalvi del País i en conjunt, quines son les garanties que podem oferir per demanar els crèdits que ens calguin.

Ara bé; si l'Estat es disposa a remoure tot el país, per orientar una nova política social, (Vegu els nostres articles precedents).

Per a poder establir un pla de redressament i de desenvolupament economic, ens caldrà abans, saber amb quins mitjans comptem.

Ens caldrà fer un inventari seriós del Tresor Public, conèixer el mes exactament possible quines son les possibilitats d'estalvi del País i en conjunt, quines son les garanties que podem oferir per demanar els crèdits que ens calguin.

Ara bé; si l'Estat es disposa a remoure tot el país, per orientar una nova política social, (Vegu els nostres articles precedents).

tes del Teatre, el public el va invadir en pocs minuts, i foren moltíssims els que restaren al carrer.

L'acte va celebrar-se enmig d'una gran entusiasme. Tres únics oradors hi prengueren part: César Alvajar, periodista gallec, en representació dels Partits Republicans espanyols, Domènec Torres, per la C. N. T. i Pascual Tomás, per la U. G. T. César Alvajar, en la seva magnífica exposició dels problemes que es plantejaran a la República i en la seva invitació per anar a una República Federal, Domènec Torres, en la seva exposició dels problemes socials, plantejada amb un gran sentit de responsabilitat, i Pascual Tomás, en la seva fervent disertació, i amb la seva oratoria magnífica, en la qual un mo sap que admirar mes, si l'acurat de la forma o la justesa del contingut, es feren aplaudir continuament. Les ovacions esclataven, franques, entusiastes... En una llotja hi onejava la bandera catalana. A l'acte hi estaven representats Esquerra Republicana de Catalunya, la J. E. R. E. C., Acció Catalana i Estat Català. El Sr. Dalmau presentà l'acte i els oradors. El Sr. Rouère, president del Comité Local de Lliberació i del Partit Socialista del Tarn i Garona, digué uns mots de conclusió que foren molt aplaudits.

Pels volts de les 3 de la tarda s'organitzà la magna manifestació que es dirigí al Cementiri per a depositar unes flors a la tomba del President Azana. Estem segurs de no exagerar res si diem que mes de 5.000 persones desfilaron ordenadament pels carrers de Montauban. El vast recinte on es troba la tomba del President resultà molt insuficient per donar cabuda a tothom. Allí pronunciaren uns mots fervorosos a la memòria de Manuel Azana diversos oradors. El Sr Ricard Gasset feu un estudi documentadíssim sobre la personalitat del President i els problemes actuals que es plantejen a Espanya. Fou molt favorablement comentat.

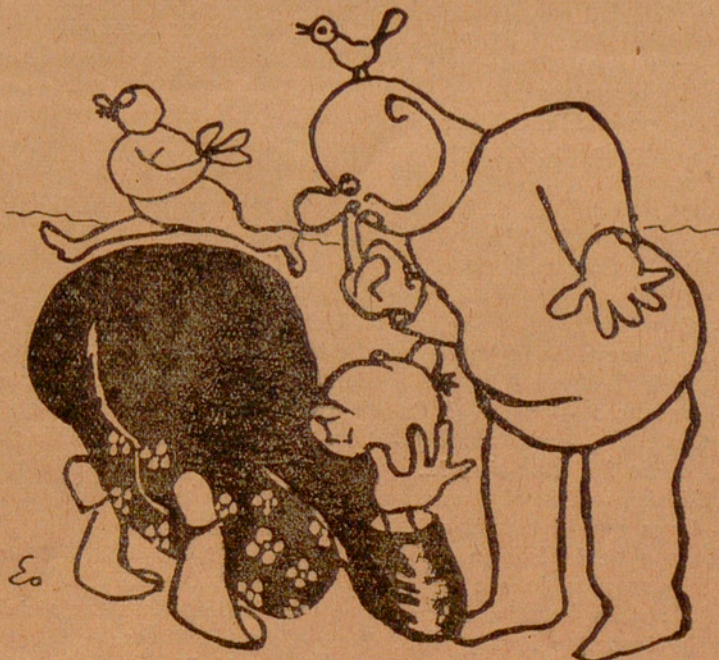
I així fini una diada magnífica, que va constituir una afirmació de fe republicana, de franca cordialitat, i d'unió perfecta entre tots els exiliats a França. Els que varen assistir diumenge passat a Montauban, tenien l'impressió de que una veritable unió de tots els homes liberals, republicans i antifeixistes, havia començat i es posava en marxa.

Dins una democràcia, el bé comu es per damunt de tot.

GEDER

La GRANDIOSA MANIFESTACIO de DIUMENGE PASSAT a MONTAUBAN Mes de 5.000 Persones desfilaron devant la tomba del President AZANA

L'acte que es va celebrar a la capital del Tarn i Garona, diumenge passat a la veïna s'omplien d'una gran multitud. De totes les carreteres afluien camions i cotxes. Poc abans de començar el miting, la Plaça que es troba al davant del Teatre Municipal desbordava de gent. Quan s'obriren les por-



— Y ara conspiram amb els S.S. per treure el Fuhrer i posar-hi Hitler.

COM HA ESTAT CELEBRADA ENGUANY a BARCELONA, la FESTA de l'ONZE de SETEMBRE

La Ciutat de Barcelona ha celebrat aquest any la nostra Festa Nacional, amb tota la solemnitat que les circumstàncies requereixen. La Ciutat Cap i Casal de tots els catalans, ha fet honor als nostres màrtirs i ha afegit al seu historial una altre d'aquelles diades de les quals només Barcelona en té el secret.

Pels volts de mitja nit, o sigui a la mateixa hora en que començava abans la gran manifestació de la Ronda de San Pere, una enorme bandera catalana de 40 metres quadrats fou issada al cable del Funicular Aeri del Port, avui tancat a la circulació. Per mitjà d'unes anelles, es feu relliscar la bandera fins a situar-la a la meitat aproximada del troç que va de Montjuïc a la Torre de Jaume I.

A les primeres hores de la matinada del dia II, o sigui en fer-se clar, els barcelonins vegeren voliar la gran bandera catalana damunt la Ciutat. I la desfílada dels barcelonins vers la Porta de la Pau, començà imponent, interminable. A l'acte s'hi venien a sumar una gran part de les forces estacionades a Barcelona, Guardies Civils, d'Assalt, Falanxistes. El Cos de Bombers també fou cridat per a prestar els seus serveis. Tots plegats estudiaven sobre el terreny, rumia que rumiaràs, com s'ho farien per a poder frenar una mica l'entusiasme de la multitud;

A l'admiració que sentien els barcelonins per la gran bandera catalana, s'hi afegia la curiositat que despertaven les maniobres dels bombers i altres forces de l'orden; però els bombers es cansaven i les forces adictes suaven totes les engunyes. La joia dels barcelo-

nins poques vegades ha estat tan intensa.

Per fi, cap allà a les 4 de la tarda, les forces combinades de l'orden i dels Bombers, jutjant que els ciutadans ja havien donat esplaï suficient al seu esperit, varen arriar la bandera amb tots els honors, i varen posar punt final a la gran manifestació de l'Onze de Setembre de 1944, data que deixarà record a la memoria de tots els barcelonins que hi assistiren.

Durant tota la diada, a la Sagrada Família, a la Catedral, a Colon i a molts altres llocs elevats de Barcelona, s'engegaven unes bombes amb una metxa encesa que, al cremar-se, s'obrien, i deixaven caure damunt de la Ciutat milers de paperets impresos sobre un fons de les quatre barres, que deien:

« CATALA Recorda la gesta de l'II de Setembre del 1714. Sigues hereu digne del seu heroisme i amor a la llibertat.

FRONT NACIONAL DE CATALUNYA.

Aquest simpàtic i honest esplaï es repetí durant tota la diada a tots els Cines i Teatres de la Ciutat. A la nostra Redacció, tenim diversos exemplars d'aquestes banderetes.

Una vegada mes, Barcelona ha estat la nostra gran Ciutat, el nostre Cap i Casal.

Barcelona, la gran encisera, que diria Joan Maragall. Tots els catalans que ens trobem allunyats d'ella, enviem amb tot el nostre cor l'adhesio mes fervent a la festa en homenatge als màrtirs de l'II de Setembre del 1714, que ha celebrat la nostra Ciutat el dia II de Setembre del 1944.

Que ets gran Barcelona.

T.

EL QUE DIUEN I EL QUE FAN "ELLS"

De Barcelona i per fil directe.

Un vago del tren de M. Z. A. En una banda del departament un senyor d'edat, una noia jove, un capità de Falanxe. A l'altra banda una senyora d'edat i un senyor de mitja. Viatge monoton. Els viatgers llegeixen o ho fan veure, excepte el darrer, que dorm, sense fer-ho veure. Tot d'una la noia jove es torna vermella, vermella i mira el Capità de Falanxe amb uns ulls com unes taronjes. El Capità de Falanxe dissimula, continua fent veure que llegeix, però continua fent maniobres sense fer-ho veure. La noia jove, «sverada, toca dissimuladament del braç del senyor d'edat amb un gest que diu « Papà! » El Senyor d'Edat gira els ulls, els obre també com unes taronjes, s'aixeca, és posa la mà dreta al muscle esquerra i en dos moviments planta un revés que gira la cara del Capità del costat del sol.

L'exemple anima la noia jove que imita al seu pare. La senyora d'edat aixeca els ulls alarmada, comprén totsseguit i s'adhereix al moviment. El senyor de Mitja (Edat) es desperta, veu l'escena, creu comprendre totsseguit i porta el seu va-

luos ajut a la ultratjada familia.

Resultat, timbre d'alarma (reacció del Capità) casualitat d'entrar a una Estació, guardies civils i tots cap a la Comissaria per a ésser afusellats a petició del Capità Centelles (les centelles li surten dels ulls i de les galtes). Però el Comissari es el que ací a França en diuen « paperassier » i vol fer les coses bé, començant per prendre declaració a tothom.

— Vos qui sou, per haver fet el que heveu fet? — pregunta al Senyor d'Edat.

— Soc el Pare de la Noia i...

— Comprenc, comprenc; jo també soc pare d'una noia i... i vos? pregunta a la noia.

— Jo soc la filla del pare i...

— Comprenc, comprenc; la meua noia també es la filla del seu pare, que soc jo, i... i vos? (a la senyora d'Edat).

— Soc la mare i... senyor Comissari! i...

— Comprenc, comprenc, senyora. La meua dona també es la mare de la meua filla, i...

— Entonces — salta el Capità Centelles — aquí no se fusila a nadie? Y este tipo?...

— Té rao, — diu el Comissari — I vos que hi pinteu ací? També sou de la familia...

— No senyor; jo soc de la Falanxe; però dormia, i quan em vaig despertar i vaig veure aquell joc de bufetades... francament, em vaig pensar que s'havia girat la truita.

NOTICIARI

UNA NOTA DEL PARTITS REPUBLICANS

El Comité de Relacions de les forces democràtiques espanyoles (Izquierda Republicana, Union Republicana, Partit Republicà Federal, Esquerra Republicana de Catalunya, Partit Socialista Obrer Espanyol, Moviment llibertari, Confederacio Nacional del Treball, Unio General de Treballadors), declara:

I. — El seu fervoros homenatge a les Forces de la Lliberació i la seva adhesio al Govern provisional de la Republica Francesa.

II. — Que no esta representat per cap organitzacio que no sigui la seva.

III. — Recomana als seus adherents la necessitat de mantenir contacte unica i exclusivament amb les seves organitzacions.

IV. — Que malgrat el seu entusiasme i la seva collaboracio en la lluita contra els Estats totalitaris, en cap ocasio deuen intervenir en la politica interior de la França.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA REGIO DE TOLOSA

Recomana a tots els seus militants es posin en contacte amb els components dels altres Partits i organitzacions Sindicals, per anar a la formacio dels Comitès Locals de Relacions de Forces Democràtiques Espanyoles.

Un senyor que nosaltres coneixem molt bé i que habita en una Ciutat catalana de segon ordre, va ésser objecte d'un registre domiciliari. Estava acusat de separatista tirant a roig. El registre l'efectuaven dos falanxistes, acompanyats de dos numeros de la Guardia Civil. El senyor que nosaltres coneixem molt bé, es un bon catalanista, i en allo que es refereix a color, tot el mes que li podriem trobar es una miqueta de vermell a les galtes tirant a rosa pàl·lid.

A falta d'armes, de banderes, de documents comprometedors, (el nostre home no té ni una mala escopeta de caça, ni un escut del Barcelona, ni un Patufet) a falta doncs de res interessant, els dos falanxistes es detenen llargament a la Biblioteca. Furga que furgaràs, la cosa no pinta tampoc gaire bé, quan, de sopte, un dels dos Falanxistes aixeca un llibre amb aire de triomf. Ja la tenim la prova comprometedora, la fiera malvada, el cos del delictu...

El llibre es un exemplar del « Tirant lo Blanc » de Joanot Martorell.

El Falanxista amb una veu ben enrabada s'adreça al bon senyor i li diu:

— De manera que, un Manual de Tiro al Blanco, eh!...

I es fica el llibre a la butxaca d'allo mes enrabiat.

Llegidor amic; ja n'hi hauria ben de prou amb tot això. Però cal que et diguem encara que a n'el bon senyor que nosaltres coneixem molt bé, se li varen emportar tres llibres de la seva Biblioteca. Aquests tres llibres som:

« La Nacionalitat Catalana » de Prat de la Riba.

« La Tradicio Catalana » del Bisbe Torrens i Bages.

« Tirant lo Blanc », o sigui, un « Manual de Tiro al Blanco ».

VISITA A MONSENYOR SALIEGE

Al mateix temps, es fa avinent que la Secretaria de la Regio ha quedat instal·lada al carrer de Metz, 48 entressol, Tolosa.

VISITA A MONSENYOR SALIEGE

Una comissio d'exilats polítics presidida pel Dr. Bellido, va visitar dilluns passat a Monseñor Saliège, Arquebisbe de Toulouse. El Dr. Bellido va fer les presentacions de tots, i l'il·lustre Prelat tingué uns mots d'encoratjament per als seus visitants; « Desitjo que ben aviat pogueu tornar a casa vostra, amb llibertat i dins l'honor » va dir-los en concret. Monseñor Saliège es mereix veritablement l'homenatge dels exilats polítics, per la seva fermesa i la seva actitud, veritablement cristianes, durant el penible període que acabem de passar.

AJUT SOCIAL CATALA

Patrocinada per FOC NOU ha quedat constituïda una Secció d'Ajut Social Català, que ha de procurar en tot el possible portar una ajuda eficaç als nostres companys d'exili que es troben en situacio necessitada, particularment mutilats, vells, malalts, etc... En el numero vinent donarem detalls, així com els noms de les persones que en constituïran el Comité d'Honor.

NOTES PREGADES

Es prega a tots els funcionaris de la Generalitat de Catalunya que donin el seu nom i adreça, per correu, a Lluís Cortel, 17, Cours Dillon, Toulouse per a comunicar-los un assumpte d'interès.

VISITA AL MUSEU D'HISTORIA NATURAL

Els nostres lectors son informats que diumenge vinent, dia 1er d'octubre poden visitar les col·leccions del Museu d'Historia Natural de Tolosa. El Director de l'esmentat Museu, Professor Gaston Astre rebrà els visitants i ens acompanyarà durant la nostra visita. El Senyor Astre és un antic amic de Catalunya que ha tingut ocasió de conèixer i d'estimar amb motiu de les seves excursions geològiques. Es autor de nombrosos articles de revista referents al nostre país, entre els quals hi ha algunes comunicacions a l'Acadèmia de Ciències de Paris. El Senyor Astre pertany com a Membre Honorari a l'Institut Català d'Historia Natural de Barcelona i ha pres part a l'excursió que aquesta entitat científica del nostre país va fer en 1934 a la Vall d'Aran.

El lloc de reunió serà a les 10 del matí, diumenge dia 1er d'Octubre, a la porta del Museu, Allès de St. Michel (al costat de l'entrada al Jardí de Plantes).

ALS NOSTRES LECTORS

Preguem a tots els nostres lectors que ens envien originals per a la seva publicacio, que no s'impacientin. El nostre espai es molt limitat i no es possible complaure a tothom.

Per altra banda, també preguem que tots els originals ens siguin enviats, sempre que sigui possible, mecanografiats i

"LA MEVA DONA FA GOIG"

(La Dona a Casa i al Carrer)

En els moments que vivim, es molt dificil a la nostre dona, i, a les dones en general, d'habillar-se amb una certena harmonia de colors o de gustos, per la escassetat de roba i sobretot per el preu elevat de la mateixa. De totes maneres cal pensar en l'hivern que s'apropa i en les seves conseqüències. No es impossible de trobar roba de llana i fibrane, pero es de tenir la precaucio de forrar-la be car la fibrane com totes les fibres vegetals, deixa pasar el fret, per tant cal cercar dintre el vostre armari algun abric vell que tingui un forro que sigui groxiut en tot el possible, o be de seda — per vell que sigui — que es un bon isolant de la calor i del fret.

Sembla que la moda es decanta pel canto d'escursar encara una mica mes la faldilla, pero en canvi te molta mes volada que la del estiu. Son moda els colors foscos, principalment el vert (suposo que es per la manca d'altres colors en stok) butxaques grosses i adornades amb inicial que fassin els colors de banderes de diferents països o be un fons de banderes amb les inicials a sobre en groc. Manigues ajustades amb grossos punys adornats també amb els mateixos motius. Cinturon que fassi joc. No hi ha tendencia a portar l'abric tirat, ni acampanat.

Els capells seguiran com fins ara portant tota clase de formes i de tamanys, pero tirant a ésser una mica mes petits. Els pentinats canvien també, ja no fa bonic portar el cabell molt enlaire ni dos trenes sobre el cap, estil alemany. Per les joves, sembla mes indicat el deixar els cabells que pengin sobre les espatlles estil star de cinema americà. Per les mamas serioses o dels pentinats que sembla es portaran serà a la « espanyola » que suposo que cada perruquer interpretarà al seu gust. Sembla que es la quantitat de caps tenyits de negre, i també una mica de nostra presencia a França i el fet sortit de la mateixa, el motiu de que estem una altre vegada de moda.

Com que encara en tenim per força temps per a portar sabates de bona sola, ens tindrem de contentar amb les nostre sabates de fusta amb sola sencera i plena, que fet i fet, son les mes elegants, i que sobretot favoreixen molt les nostre cames. Si les compreu overtes del darrera fatiguen molt menys que les que son tancades.

MARIA LLUISA ROSSELLO.

Correu.

P. S. Montauban. — Us envio per correu l'adresa demanada

escrits a una sola cara. Els nostres obrers no entenen el català i els hem de facilitar la seva feina.

També preguem a tots que quan ens envien, notes, informacions, articles... procurin cenyir-se tan com puguin. Envieu-nos coses curtes.

FOC NOU prega també a totes aquelles persones que tinguin premsa d'Espanya, que l'hi fassin parvenir. Qualsevol retall de periodic els serà molt agrait. D'allà baix ens interessa tot.

Gracies a tothom.

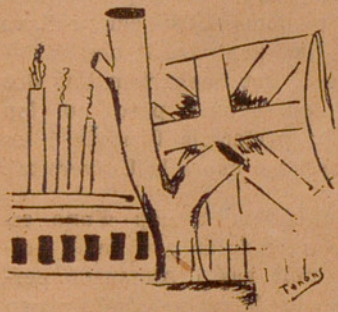
Les terres oprimides

GORA EUSKADI !

En un moment de la tragedia que viuen els nostres pobles, i enmig de la que afecta Europa i impressiona el mon; en la calma trista — que es la tonica de l'exili —, hem volgut evocar els pensaments i les idees de Sabin d'Arana-Goiri, i ens apareixen com a veritats intangibles, uniques que ens poden conduir a la veritable pau del mon. Respecte a la persona humana, llibertat dels pobles, lligams d'universalitat, civilitzacio, conjunt de valors espirituals i humans amb llurs respectives caracteristiques, constant superacio, de cara sempre al progrés. Sabin d'Arana, per perdre aquestes veritats, per demanar la llibertat



del seu poble, per clamar per la llibertat dels homes, perdé la seva i donà la vida.



del seu poble, per clamar per la llibertat dels homes, perdé la seva i donà la vida.

Sabin d'Arana volia la llibertat del seu poble. Sabin d'Arana volia la llibertat del seu poble perquè Euscadi recobrés l'essencia de la seva propia vida; perquè recuperés la seva dignitat nacional; perquè els bascos paguessin continuar a viure en homes lliures; perquè la Patria, novament en possessio dels costums que li eren propis, de la seva llengua, de les seves institucions, del seu concepte cristià de la vida, seguis el camí de perfeccio, cap aquelles altures de les quals espera rebre'n sempre l'orientacio.

En els començaments d'aquest segle Sabin d'Arana escrivia una carta en la qual parlava de nosaltres, del catalans. I parlava de compenetracio, de solidari-

tat, d'unio d'inquièduds i de destins; no solament per a obtenir realitats immediates, sino per a treballar en comu, per a constituir federacions de pobles, en un sentit d'universalitat, de germanor, de compenetracio entre tots els pobles lliures del mon.

Sabin d'Arana Goiri sabia, i ho predicava; que pretendre tractar per igual, amb les mateixes lleis, les multiples varietats de la Naturalesa, constituia un fet absurd, artificios i trist. Que els pobles es podien unir conservant, pero, cadascun, la respectiva personalitat les propies caracteristiques, i sobretot la llibertat.

Per demanar, fou empresonat i perdé la vida. Morí un 25 de Novembre data marcada de blau en el calendari de Euscadi.

I, desterrats, pensant en la tragedia dels nostres pobles i en la que viu Europa, alhora que homenatgem a tots el bascos en la memoria de Sabin d'Arana Goiri em plau de constatar com els homes de bona voluntat, que en aquets moments regeixen els destins del mon, volen ordenar-lo, l'endemà de la tragedia, sota els signes que informaren tota l'accio de Sabin d'Arana: civilitzacio, respecte a la personalitat humana, llibertat dels pobles, universalitat.

J. FERRER AYMAR.

1933 - 1936 - 1939

CATALUNYA PRIMER PEO DE LA GUERRA MUNDIAL

Acabada la guerra que ens feren amb la pèrdua de les nostres llibertats, i en el curt lapse de temps que separà la que perdiem de la que ens les ha de tornar, apareixia l'any 1939, a Londres, publicat per la London General Press i amb un prefaci del capità Liddell Hart, publicista eminent, un fascicle titulat « Els plans de l'Eix a la Mediterrània. — Un anàlisi de les idees geopolitiques alemanyes sobre Italia, França, les illes Balears, Gibraltar, Catalunya i Espanya. »

Les idees que tinguessin els savis alemanys sobre l'organitzacio del mon en general i de la Mediterrània en particular ens interessarien ben poc l'any 44, si no hi trobessim l'explicacio d'una certa actitud espanyola, (de fet la guerra del 36) que, prevenint-ne una altra de catalana hauria pogut influir, si no en el desenllaç fatal, almenys en la durada de l'actual conflicte i en el seu desenvolupament diplomatic.

« Es impossible, diu l'autor del proleg, sobreestimar la importancia estrategica d'Espanya que es troba en el flanc mateix del mes important nus de comunicacions de l'Imperi Britànic en la qüestio de la possibilitat per al nostre país (Anglaterra) de mantenir la seva defensa en cas de guerra. Una Espanya amiga es cosa desitjable, una Espanya neutra es vital. »

Ara bé, Espanya ha estat mes omenys neutral: pero no es pas possible de dir que hagi estat amiga dels aliats. Perquè? Perquè havia considerat suficient la penyora que havia donat als enemics de les Nacions Unides: la supressio pura i simple de les llibertats de Catalunya, no pel fet d'esclavitzar-nos, si no pel de treure'ns tota possibilitat de fer una politica de cara a França i Anglaterra que hauria pogut comprometre els plans alemanys si aquells no haguessin estat des del començament tarats d'un

A TOTS ELS EXILATS CATALANS, a FRANÇA

Alliberada França de l'ocupacio nazi, un grup de Catalans pertanyents a partits i sindicals diverses, no afiliat a cap moviment a l'estranger, ha donat realitat a la publicacio d'un gran setmanari editat en llengua vernacula que és l'organ dels catalans de Tolosa i de la regio. Aquest setmanari, que veié la llum el dia 11 setembre per commemorar l'aniversari del mateix dia de 1714, és FOC NOU.

Som catalans i volem que el nostre setmanari sigui el portantveu de tos els catalans que estimin Catalunya sense distincions de partits ni sindicals. Ajudeu-nos, doncs, a difondre'l, a fer-lo conèixer per tot arreu, a procurar-l'hi subscripcions i amics que vulguin ajudar-lo economicament.

Les planes de FOC NOU estan obertes a las vostra col. laboracio per a tota iniciativa encaminada a engrandir la futura Catalunya i per a tota obra de solidaritat i fraternitat catalanes a França. Cal, pero, tenir present que per a realitzar l'obra de FOC NOU calen mitjans i que aquests mitjans han de sortir dels seus lectors, amics i simpatitzants.

Trobareu FOC NOU als quioscs al preu de 2 francs, pero preferim subscripcions mensuals (10 francs) o trimestrals (30 francs). FOC NOU accepta també donatius i quedarà molt agraït a totes les aportacions voluntaries que son les que ens han de donar els mitjans per a fer que FOC NOU sigui allo que nosaltres voldriem: el veritable portantveu de tots els catalans nacionals.

L'Administracio farà condicions especials als nostres compatriotes que vulguin encarregar-se de la correponsalia administrativa en alguna ciutat o centre comarcal important.

Escriviu a l'Administracio de FOC NOU, 48, rue de Metz, Toulouse, on també podeu enviar l'import de les subscripcions per mandat-carta, en espera de tenir un Compte de Xecs Postals.

Camps de concentracio de França

(D'un llibre inèdit)
10 DE GENER 1942

De tots els records tètrics i fatidics de la meua estada als camps de concentracio, cap de mes punyent que el de l'espectacle del cotxe mortuori d'aquest Camp Hospital de Récébédou, prop de Toulouse.

Enlloc no havia vist tans refinaments com aci. En cap camp de concentracio no havia trobat cotxe mortuori. Pero la funcio crea l'organ: aixó es un camp-hospital!

La mortalitat assoleix una xifra anormal, enorme, esfereidora... Vells, dones, infants, malats i invàlids de totes menes i de totes les nacionalitats: principalment jueus alemanys i rojos espanyols! Els uns mes o menys no cristians. Els altres, mes o menys laics.

No es pas per l'absència d'una creu, ans be per l'existència de moltes creus, que el nostre cotxe pels enterros ha adquirit fama, celebritat, anomenada, i. nom!

Aquest cotxe no es d'un o de dos cavalls: l'arrosseguen o l'empenyen dues dones!

No es una cosa funebre o funerària: es una cosa mai vista, negrosa, grisa, decolorida...

error de càlcul en l'estimacio — en el temps — de les forces que s'anaven a afrontar. El fet es que els alemanys necessitaven, cosa vital, no ja desitjable, una Espanya amiga i una Catalunya fora de combat.

La cosa pot semblar una mica pretensiosa als ulls d'algu; pero es un fet que Catalunya ha jugat sempre el primer paper en tots els moviments per a la llibertat a la Península i ha estat la primera victima en totes les reaccions de l'opressio.

Seguira.

COMENTARI DE GUERRA

Les noticies d'aquests setmana acusen un gran avenç dels exercits soviètics en els fronts de Riga i de Narva, i la continuacio del martiri de Varsovia. A l'Oest, segueix la penetracio dels exercits aliats en direccio a Aix-la-Chapelle. Tranquil·litat relativa a Italia i al Pacific.

En realitat, amb tot i la seva gran importancia, els diversos fronts perden actualitat davant els fets que es produeixen darrera la cortina. Les noticies que venen d'Alemanya, nomes poden servir per a provocar la desorientacio referent a la situacio interior d'aquell país. Hitler al front dels exercits de l'Oest? Hitler cercant acullida prop del Mikado? Goering contra Hitler? Himmler contra tots dos? Es possible que tota aquesta barreja, que adquireix en certs moments un to francament manicomial, expressi molt bé, en el fons, la veritable situacio interior d'Alemanya, que no es gaire difícil d'imaginar-se com a caotica, tràgica desesperada...

Per altra banda, la conferència de Quebec despertava l'atencio de tot el mon, i totes les posicions son permeses.

Els comentaris d'aquests dies d'algunes radios estrangeres han portat l'emocio al roig viu. Es indubtable que hi ha quelcom d'important, de molt important, que s'esta perfilant i que els moments son decisius. Alemanya juga la seva ultima carta i aquesta vegada serà la carta d'un boig.

La gent observa totes aquestes coses amb un gran interès, pero, en el fons, tothom es reserva una mica, i ningú s'atreveix a dir allo que pensa. Es per aixó que la declaracio que farà el Sr. Churchill, el dia 26 d'aquest mes, referent a la conferència de Quebec, es esperada amb ansietat i, gosariem a dir, amb febre. Segurament que mai havia estat tan esperada la declaracio d'un home politic.

Cap noticia d'Espanya.

J. T.

Junta Espanyola de Lliberacio

Una persona que ha arribat d'Alger ha portat les dades referents a la Junta Espanyola de Lliberacio, així com el manifest datat el 23 Desembre 1943. Signen: Martinez Barrios; President, Alvar d'Albornoz i Antoni M. Sbert; vocals, Indaleci Prieto; Secretari.

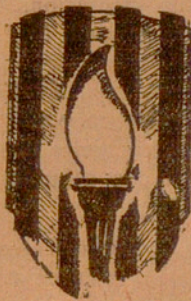
Formen la Junta Espanyola de Lliberacio els següents partits: Izquierda Republicana, Partit Socialista Obrer Espanyol, Union Republicana, Esquerra Republicana de Catalunya i Accio Catalana Republicana.

Inherent a la Junta Espanyola de Lliberacio, funciona un Consell tècnic en el qual hi figuren les dues Sindicals C.N.T. i U.G.T.

En l'acte de constitucio Catalunya hi estava representada per: Miquel Santalo, Bosc i Gimpera, Josep Andreu, Artemi Aiguader, Martí Rouret, Antoni Escofet, Josep Mascort, Samuel Morera, Francesc Masagüé, Joaquim Bilbeny, Artur Bladé.

Anirem donant mes detalls.

LLEGIU



i feu llegir

“ FOC NOU ”

LES LLETRES I LES ARTS

EL CONTE DE LA SETMANA

EL CINQUE CAVALLER DE L'APOCALIPSI

No ho podré oblidar mai. Sense cap dubte és el record més viu del meu pas per la Caserna del 14^è Regiment d'Hussars.

Veureu com anà la cosa. Per mor d'un caprici, car no fou més que un caprici de la meua promesa, vaig escollir per fer el servei militar el regiment sudit. Mais no m'ha agradat la cavalleria; no estava fet per a les innombrables molèsties dels esquadrans on el cavall és el senyor i el soldat el criat. Però el Regiment en qüestió estava de moda. L'uniforme dels hussars feia somniar totes les noies de la ciutat i, a més a més ara ja ho podem dir, la meua promesa estava gelosa de la seva cosina Teresona que festejava amb un oficial de Dragons i volia fer-li enveja oposant-li un altre cavaller pertanyent a un regiment que encara es cõtitzava més que els Dragons. El cavaller dels Hussars, doncs, havia d'ésser jo. Pobre de mi!

Les meves epopeies militars començaren el primer dia de Caserna, en el moment en què vaig presentar-me, timidament, el Cos de Guardia del Regiment. Figureu-vos que en travessar el gran pati central per dirigir-me al quart esquadro on havia estat destinat, vaig creuar-me amb un sergentet pretensios i tifa amb el qual havia tingut una mena de duel, diem-ne optic, en ocasió del darrer ball de la joventut universitària.

Ja coneixeu la mena de feblesa que moltes dones senten pels uniformes militars, però, mai no sabreu amb quin cinisme i quin aplomb hi especulava el sergentet de referència. Aquella nit havia ballat ja dos balls seguits amb una rossa moníssima, molt amiga meua, que es deixava seduir com una papallona ingènua pels cordons daurats i rutilants del sergent. La suficiència d'aquest els seus aires de Don Joan, les seves maneres de seductor professional a més als èxits, em posaren fora de to i vaig decidir allunyar el militar de la meua amiga per al restant de la vetllada.

Vaig assegurar-me decididament al costat de la magnífica rossa tot llençant una mirada tant carregada de menyspreu al sergent dels Hussars, que aquest es donà per entès i se'n anà a cercar d'altres víctimes a l'extrem de la sala. Però en allunyar-se, va dirigir-me una mirada que era una descàrrega d'odi capaç d'electrocutar un tank. No l'havia vist més. Convingueu amb mi que la seva presència a l'esquadro on jo anava destinat, no va fer-me gota de gràcia.

Tanmateix, en el curs de les primeres setmanes, fou correcte amb mi.

Tan correcte com pot ésser-ho un sergent de tropa dels que no tenen altre Déu que l'exercit

altra religio que la disciplina militar, altra casa que la Caserna ni d'altres preocupacions que l'empipar els soldats amb les molestoses feines del regiment. Era correcte, si, però jo comprenia per les seves mirades, per les seves rialletes de conill, que no havia pas oblidat, el nostre duel « optic » del ball universitari. Esperava l'ocasió de venjar-se. I, naturalment, l'ocasió arribà.

En desembarcar al Regiment m'havia estat atribuït un cavall bai, de talla mitjana, de mirada lleial i intel·ligent, docil com un anyell. Es deia « Llevant ». Els veterans de la casa em felicitaren, exclamant :

— Tens sort. T'emportes la joia de l'Esquadro.

I era veritat. La felicitat d'un soldat de cavalleria depèn molt del cavall. Un mal cavall us emmetzina la vida. No es deixa raspatllar, no tolera les mosques, s'infla en ensellar-lo, mossega, es nervios i tira cosses a tort i a dret. Vaig tenir, doncs, la sort de disposar d'una bestia neta, docil i bonica. Vaig fer-ne la prova a l'Escola d'Equitació en veure que era el cavall el que m'ensenyava a muntar. Comprenia els crits dels sots-oficial molt més bé que jo.

— Per dos !... Per tres !...

I ell sol es posava en línia sense que jo el toqués.

— Al pas !... Al trot !... Al galop !...

Tot ho comprenia. Canviava de marxa amb una suavitat meravellosa i anava al salt amb una seguretat completa, sense fallar-ne mai cap. I en els exercicis de muntar i baixar en marxa m'ajuvava d'una manera tan perfecta que aquesta mena d'exercicis de circ equestre que són el pesombre dels pesos forts, resultaven per mi un joc divertidíssim. Per a completar les seves virtuts, el cavall es deixava ensellar amb una resignació angelical, sense inflar-se i sense esperar el cop de peu al ventre que els soldats solen donar als cavalls dolents per fer-los encongir i apretar-los la corretja. Tot això vol dir que el període d'instrucció, habitualment tan pesat i tan avorrit, fou per mi el més agradable dels aprenentatges.

Cal que digui, entre parèntesis que jo era allo que se'n diu un mal soldat. El militarisme no m'ha agradat mai. Les murgues de la caserna (guardia, cuina, revistes, estable, provisions, etc.) em feien posar malalt. Només el fet de « quadrar-se » davant qualsevol sergentet tivat em costava sacrificis mortals. De vegades feia un kilòmetre de camí per no haver de saludar un oficial.

I veus-aquí que, tot d'una, esclatà com una bomba la revenja del sergent. L'ocasió se li presentà en forma de parada militar a la plaça de Catalunya, un

dia de gala. Ja coneixeu el nostre uniforme de les solemnitats : calça vermella, guerrera cenyida, blava, amb cordons daurats, casc metàl·lic rutilant guants blancs etc. El cavall, que portava la montura de les festes, havia d'apareixer net com una patena. I calia sostenir-se muntat amb quatre brides a la mà esquerra i el sabre desenvainat a la dreta. El poble, la multitud, no sabrà mai els rius de suor que amaguen aquestes brillants desfilades militars pels carrers de la ciutat...

Com es produí la tragèdia? Figureu-vos que en el moment en què baixava a l'estable carregat amb la montura nova per ensellar el meu cavall, el sergent em cridà per dir-me :

— Vos muntareu, « Almanzor ». El « Llevant » se l'emporta el capità del segon esquadro que té el seu malalt.

Havia dit « Almanzor »!

Era com una punyalada per l'esquena, ni més ni menys. Car Almanzor era el pesombre negre del Regiment.

Un cavall terrible que feia tremolar els millors cavallers. Una fera salvatge i dolenta que mossegava, s'encabritava, tirava cosses i que havia ja enviat sis soldats a l'hospital. Vaig sentir-me perdut. Els meus companys em miraren amb aire de llàstima i em recomanaren amicalment que fes testament. Almanzor en una parada de gala ! Almanzor en una desfilada pública ! Ningú no el volia per veï i als veterans del regiment només de pensar-hi se'ls posava la pell de gallina.

— Potser fa sis mesos que no ha sortit ! — exclamà un caporal bon jan. Estarà fet una fúria!

No hi havia res a fer. La trompeia havia tocat a « preparar-se » i tothom ja havia ensellat. Vaig anar-me'n al box d'Almanzor i només en atansar-me m'hi va enviar-me una descàrrega de cosses que hauria fet regular una muralla. Posar-li la sella esdevingué una missió heroica. Mossegades, cosses, encabritaments, inflor del ventre, tot el repertori d'un cavall del diable. Jo suava a càntirs. Amb penes i treballs vaig guarnir-lo de qualsevulla manera, però el mosquetó queia, la sella ballava com una baldufa i la brida només havia passat per una orella. Parari... I una veu que cridà, imperativa :

— A formar !...

Tothom ja era al pati, aliniat, jo encara lluitava amb la brida. Vaig arribar el darrer i em vaig posar a la cua, xop de suor, fet una desgràcia. El capità va veure'm i exclamà :

— Eh, aquell d'allà baix, d'on surt a aquestes hores!

I immediatament donà la veu de « A...cavall ! »

I en un obrir i tancar d'ulls tothom fou dalt de cavall. Es dir, tothom, menys un servidor ie vostés, car Almanzor tenia el costum desagradable de no deixar-se muntar així com al- xi i rebia el cavaller amb tota mena de proves d'hostilitat. No es deixava ni atansar. Cada vegada que jo intentava posar el peu a l'estrep, la bèstia feia un salt terrible i s'allunyava deu metres amb una pluja de cosses que feia estremir.

La veu del capità afegí :

— Per... tres !...

I en un segon els dos esquadrans estigueren en disposició de sortir. Un minut després, una altra veu :

— Em... davant... Arxent !...

I fou el moviment ordenat, regular, dels cavallers vers la sortida de la caserna per davant del cos de guardia que es mantenia « firmes » a banda i banda de l'entrada. La remor del regiment en marxa, el trepig dels cavalls sobre les pedres del pati, els crits de comandament, l'olor de fems i correatges encirats, tota la vida de la caserna s'escolava cap al carrer.

Només quedava jo. Jo, que encara no havia pogut arribar a muntar Almanzor quan els darrers soldats travessaven ja la porta del Cos de Guardia. Amb el meu casc, el sabre, els cordons daurats, les quatre brides, els guants i els nervis (sobretot els nervis!) em veia impotent contra aquella maledicta bèstia que s'havia proposat fer-me passar per un consell de guerra.

L'oficial de guardia vingué cap a mi fet una fera :

— Idiota, poca traça, covard !... Els tu o el cavall el que mana!

Era el cavall, evidentment. Finalment, un « quinto » voluntarios s'apietà de mi, agafà el cavall per la brida i en una embranzida de valor, vaig arribar a muntar. Però ah, xiquets! Aleshores si que fou l'exhibició, l'apoteossi ! Almanzor es plantà dret sobre les potes del darrera, s'hi mantingué durant uns minuts, féu un salt, es posà a galopar com un foll pel pati i se'n tornà dret cap a l'estable. No estava per parades de gala, ni jo tampoc. En això ens aveníem. Però em vaig veure perdut, allo que se'n diu perdut. Tot arrançant el meu casc que em queia, vaig fer esforços heroics per fer-lo sortir altra vegada i vaig clavar-li un cop d'espuela tan violent que el cavall sortí de bell nou cap al pati, però a una velocitat que donava calfreds. Feu quatre toms salta l'abeurador, s'encabrità dues vegades i finalment emprengué un galop de polvorera i correngué cap al carrer passant pel Cos de Guardia com un llamp. Se'n anà d'un paper de fumar que no matés un oficial i alguns soldats que corregeren a amagar-se dintre d'una sala.

Després d'aquella tempesta, la guàrdia sortí prudentment de la caserna per veure que passava al carrer. El cavall se n'enduia on ell volia. No sentia res : ni la brida, ni els ferros del bocal ni les espuelles, ni els meus pobres genolls tremolosos. El regiment havia marxat carrer de Tarragona amunt i ell marxà en direcció contrària galopant més que mai. La gent, esporuguida, corria a refugiar-se a les escales, tothom cridava « aparteu les criatures » i qui més qui menys feia el senyal de la creu davant l'estrany cavaller muntat sobre aquell cavall desbridat que corria com un foll sense cap direcció. A la plaça d'Espanya donà deu o dotze toms, féu caure cinc gitanos i s'encabrità novament fent caure el meu casc a terra amb un soroll de ferralla de mil dimonis. Què hi volieu fer ! Endut per aquella furia demoníaca em reflava que finalment tiraria cap al Paral·lel i que acabariem tots dos al Mediterrani; però no fou així : preferí la Granvia i les emprengué cap a la Universitat.

Tanmateix al cap d'una estona vaig notar que havia perdut molt gas i Almanzor permeté de deixar-se conduir cap al carrer d'Aribau per on ens dirigirem a la Diagonal. I l'atzar féu que en el moment en que nosaltres desembocàvem en aquesta avinguda, arribés el regiment. El coronel es mirà ple d'estranyesa aquell soldat sense casc, els cabells al vent, els ulls fora de les orbites que arribava en direcció oposada, però jo vaig apretar cap a la cua de la columna per tractar de dissimular i evitar mals majors.

El capità abandonà per un instant el cap de l'esquadro i vingué vers mi per ordenar-me, secament, que tornés immediatament a la caserna i que em presentés a l'oficial de guardia. Aquest m'esperava amb unes ongles esmolades que feien fredat. Em mirà fredament, terriblement, durant tres minuts i em digué :

— Vos heu sentit a parlar dels quatre cavallers de l'Apocalipsi ?

— Si, mon capità. Vaig respondre sense veu.

— Doncs bé. Vos sou el cinquè. El cinquè, el que ha vingut al mon per deshonorar l'exercit i per ésser la *vergonya* de la cavalleria espanyola !

I aleshores vaig anar al calabos a meditar durant vuit dies sobre les relacions existents entre les moies rosses, els sergents venjatius i... els cavalls de l'Apocalipsi !

DOMENEC DE BELLMUNT

IMPRIMERIE MODERNE

22, Rue Sainte-Ursule :: Toulouse

Llegiu sempre

EL CONTE DE LA SETMANA

Dissabte vinent publicarem :

L'ENCIS DESFET

per Josep TORRENTS